

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 509 Majorstua
0301 Oslo

Kristiansand, 17. januar 2020

Dette brevet sendes på vegne av:

Aust-Agder Turistforening, DNT Sør, Naturvernforbundet i Agder, Norges jeger- og fiskerforbund Aust-Agder, Norges jeger- og fiskerforbund Vest-Agder, Norsk zoologisk forening Sørlandsavdelingen, Sørlandets krets av Norsk speiderforbund.

Høring av detaljplan for Skorveheia vindkraftverk Innspill fra FNF Agder

NVE mottok den 21. november 2019 søknad om konsesjonspliktige endringer, ekspropriasjonssøknad, miljø-, transport- og anleggsplan (MTA) og detaljplan fra Norsk Vind Skorveheia AS for Skorveheia vindkraftverk. NVE har nå sendt søknadene og planene på høring, og FNF Agder takker for muligheten for å komme med innspill.

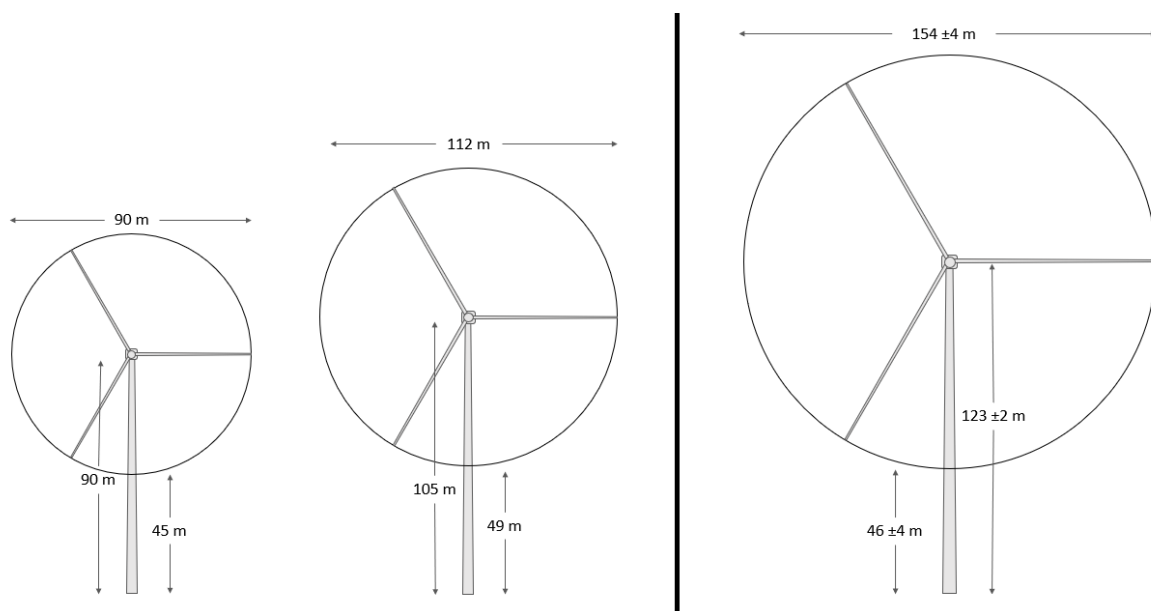
Sammendrag

FNF Agder mener at MTA-planen for Skorveheia vindkraftverk som nå er på høring innebærer så store endringer (økningen i turbinenes høyde og spennet på rotorbladenes diameter) i forhold til den tidligere gitte konsesjonen at det må settes krav om ny konsesjonsbehandling og konsekvensutredning. Dette på bakgrunn av den samlede belastningen tiltaket vil ha på friluftslivsverdiene som finnes i området, nærheten til Flekkefjord landskapsvernområde og viktige rovfugltrekk.

Samtidig mener FNF Agder generelt at gitte konsesjoner på vindkraftverk med høyt konfliktnivå bør vurderes på nytt. Vi viser til Miljødirektoratet og Riksantikvaren sin tematisk konfliktvurdering for Skorveheia vindkraftverk fra 2009 hvor konfliktgraden er summert for flere temaer og er satt til kategori D-E (stor til svært stor konflikt), på bakgrunn av det viktige rovfugltrekket på høsten, friluftsliv og nærhet til Flekkefjord landskapsvernområde og visuelle virkinger for den ytre delen. Tematiske konfliktvurderinger må tillegges betydelig større vekt og benyttes som en ressurseffektiv grovsortering av gode og dårlige prosjekter, og med det høye konfliktnivået Skorveheia vindkraftverk har med hensyn til natur- og friluftslivsverdier i området, varsles det om at eventuelle vedtak i tråd med de planer det høres på må regnes med å bli påklaget.

Endringer sammenliknet med konsesjonssøkt prosjekt

I MTA-planen under punkt 2.8 står det nærmere beskrevet endringer sammenliknet med konsesjonssøkt prosjekt. Under punkt 2.8.1 står det informasjon om selve vindturbinene. I konsesjonssøknaden ble det lagt til grunn en utbygging på 8-18 vindturbiner med en størrelse på 2 – 4.5 MW. Da konsesjonssøknaden ble utarbeidet ble en utbygging på 12 stk 3.0 MW vindturbiner ansett som mest sannsynlig, og ble lagt til grunn for de fleste konsekvensutredningene. Denne utbyggingsløsningen var basert på en turbin med tippshøyde på 135 meter. En utbyggingsløsning på 8 stk 4.5 MW vindturbiner ble også delvis utredet. Tippshøyden for den største turbinen som ble vurdert i konsesjonssøknaden var 161 meter (se figur 1 hentet fra MTA-planen). Hovedalternativet for utbygging i MTA-planen består nå av 7-8 stk vindturbiner med 150 - 158 meters rotordiameter, totalhøyde på 200 meter og en installert effekt på 5.0 – 6.6 MW. Turbinenes rotordiameter er økt fra 90 meter til om lag 154 meter. Under punkt 2.8.2 i MTA-planen står det nærmere beskrevet om installert effekt. Det er søkt om å øke installert effekt i vindkraftverket fra 36 MW til 45 MW, totalt 9 MW økning.

Figur 1: Vindturbiner fra MTA-planen. Turbindimensjoner for 0-alternativet (venstre) og hovedalternativet (høyre). Turbinen i midten representerer en av de alternative utbyggingsløsningene fra konsekvensutredningen.

Landskap og friluftsliv

Synlighetskartet som er utarbeidet og vedlagt i høringen i rapporten «Skorveheia Vindkraftverk - Konsekvenser for landskap ved revidert utbygging», viser at turbinene vil være godt synlige i landskapsområdets nærområde og fra topper og utsiktspunkter. Fra de fleste heidragene i landskapsvernområdet vil vindturbinene være synlig uansett utbyggingsløsning.

Det aller meste av influensområdet til Skorveheia vindkraftverk er områder med stor verdi for friluftsliv. I Vest-Agder fylkeskommune sitt temakart over viktige og svært viktige regionale friluftsområder finner vi et område som direkte blir berørt av planen. Hidraheia er registrert som

et svært viktig friluftsområde, hvor man finner et større nett av turløyper, se område nr. 133 på temakartet her: <https://www.vaf.no/media/5280639/Temakart-%E2%80%93-Viktige-og-svaert-viktige-regionale-friluftsomraader-i-Vest-Agder.pdf> og figur 2. Her finner man også utsiktspunktet Vardefjell som ligger bare én km sørvest for de planlagte vindkraftanlegget. I tillegg finner man flere viktige og svært viktige friluftsområder i området rundt. Lister friluftsråd og Flekkefjord og Oplands Turistforening har også flere turløyper i influensområdet rundt Skorveheia vindkraftverk. Se nettside for kart over turtraseer på deres nettside her: <https://listerfriluft.no/friluftaktiviteter/friluftsliv-i-lister/> og <https://ut.no/kart#12.73/58.27117/6.57812>, samt kart med inntegninger i figur 3.

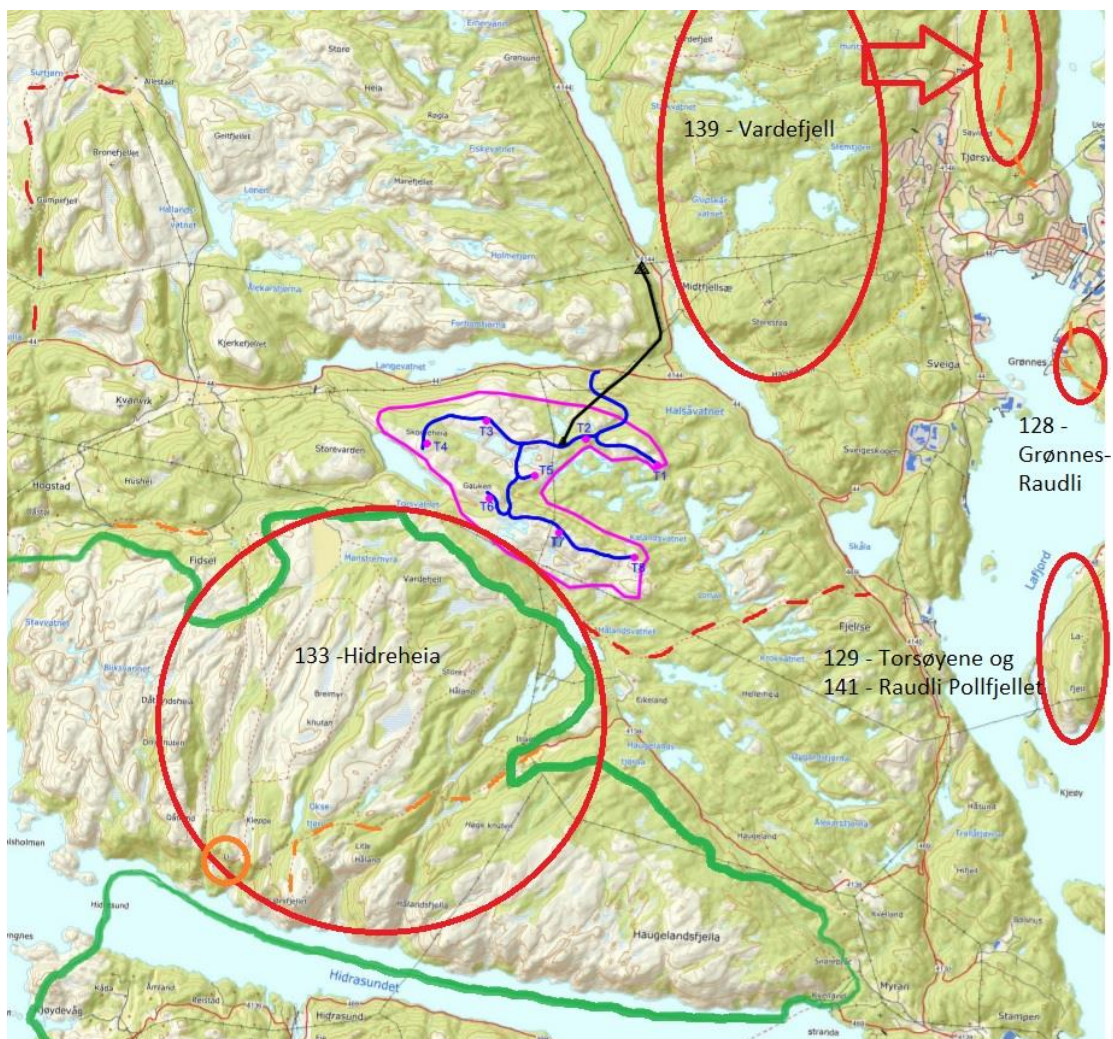

Figur 2: Kartlagte regionale friluftsområder i og ved planlagte Skorveheia vindkraftverk.

Det planlagte vindkraftverket ligger i nærheten til Flekkefjord landskapsvernområde, som ligger sør og sør-vest for planområdet. Området har særegne landskap med åpne sjøflater, urørt skjærgård og mektig kystheier. Det er vernet ut fra betydningen for biologisk mangfold, truede og sårbare plante- og dyrearter og det varierte kulturlandskapet med kulturminner fra både eldre og nyere tid.

Det er mange innfallsporter og turmuligheter i dette landskapsvernområdet. I Miljødirektoratet sin uttalelse til søknaden om Skorveheia vindkraftverk datert 5. januar 2009 vises det til at friluftsliv også var et av motivene for vern av Flekkefjord landskapsvernområde, hvor fokuset er på størrelse, sammenheng og urørthet, og at området representerer store, helårs friluftslivsinteresser. Deler av influensområdet er også etablert som Skjærgårdspark, og er mye brukte båtutfartsområder/områder for sjøbasert friluftsliv.

Figur 3: Kart med oversiktsplan for Skorveheia vindkraftverk, samt friluft- og verneområder i nærområdet. Røde sirkler viser område for hvor det er kartlagte regionale friluftsområder som i figur 2. Disse har status som svært viktige. Røde stiplede linjer viser merkede fotruter. Oransje stiplede linjer viser turløyper som ligger inne i kartløsninger på <https://listerfriluft.no/friluftaktiviteter/friluftsliv-i-lister/> og <https://ut.no/kart#12.73/58.27117/6.57812>. DNT-hytta Li gård er markert med en oransje sirkel. Grensen for Flekkefjord landskapsvernområde er markert med grønn linje.

FNF Agder mener at Skorveheia vindkraftverk vil gi stor negativ konsekvens for viktige friluftslivsområder og redusere de landskapskvalitetene som området har, særlig hvis det reviderte prosjektet med 60 % høyere vindturbiner blir realisert. Skorveheia vindkraftverk vil også komme i konflikt med Flekkefjord landskapsvernområde, hvor etablering av vindturbiner som rager 200 meter over bakken vil påvirke landskapets karakter som er en del av verneformålet. Vi viser med dette til NVEs forslag til nasjonal ramme for vindkraft som var på høring i 2019, hvor det står at det på generell basis ikke bør bygges vindkraftverk som kommer i direkte eller indirekte konflikt med landskap av nasjonal eller vesentlig regional interesse. Videre står det at det særlig vil være en stor konflikt for vindkraftverk som påvirker områder som er vernet eller foreslås vernet, der landskapsverdier er en del av formålet med vernet.

Biologisk mangfold

I rapporten «Skorveheia vindkraftverk: Konsekvenser for fugler med endret utbyggingsløsning» vedlagt i høringsdokumentene på NVE sine nettsider står det at det er avdekket et betydelig høsttrekk av rovfugler i kystsonen der planområdet ligger. Trekket av rovfugler er vurdert å ha nasjonal betydning, noe som gir stor landskapsøkologisk verdi. Det konkluderes blant annet med at området sannsynligvis inngår i hubrot territorier. Hubro, klassifisert som sterkt truet på norsk rødliste, er allerede sterkt berørt av vindkraftutbygging i Sørvest-Norge. Havørn er en art som vi vet er svært sårbar for vindkraft, og dette er en art som etablerte seg i nærområdene vel 20 år tilbake og nå er i vekst. Det vises også i konsekvensutredningen om fugl at spurvefugl trolig vil være den mest sårbare gruppen av fugl for påflyving, og vi vet at en rekke av disse artsgruppene allerede viser sterk nasjonal tilbakegang.

Utbygging av vindkraftverket på Skorveheia vil til en viss grad bryte med det viktige landskapsøkologiske funksjonsområdet som rovfugltrekket utgjør, og tiltaket sannsynligvis vil medføre endringer i bevegelsene av fugler i området. Det er dokumentert barrierevirkninger av vindkraftverk, og det må legges til grunn at store vindkraftverk vil ha større barrierevirkninger enn små. De større turbinene som er omsøkt vil ha en høyde som er 60 % større enn de som opprinnelige ble vurdert, som er en betydelig endring av dimensjoner.

Oppsummering og konklusjon

FNF Agder mener at MTA-planen for Skorveheia vindkraftverk som nå er på høring innebærer så store endringer (økningen i turbinenes høyde og spennet på rotorbladens diameter) i forhold til den tidligere gitte konsesjonen at det må settes krav om ny konsesjonsbehandling og konsekvensutredning. Dette på bakgrunn av den samlede belastningen tiltaket vil ha på friluftslivsverdiene som finnes i området, nærheten til Flekkefjord landskapsvernområde og viktige rovfugltrekk.

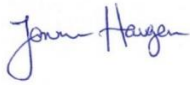
Samtidig mener FNF Agder generelt at gitte konsesjoner på vindkraftverk med høyt konfliktnivå bør vurderes på nytt. Vi viser til Miljødirektoratet og Riksantikvaren sin tematisk konfliktvurdering for Skorveheia vindkraftverk fra 2009 hvor konfliktgraden er summert for flere temaer og er satt til kategori D-E (stor til svært stor konflikt), på bakgrunn av det viktige rovfugltrekket på høsten, friluftsliv og nærhet til Flekkefjord landskapsvernområde og visuelle virkninger for den ytre delen. Tematiske konfliktvurderinger må tillegges betydelig større vekt og benyttes som en ressurseffektiv grovsortering av gode og dårlige prosjekter, og med det høye konfliktnivået Skorveheia vindkraftverk har med hensyn til natur- og friluftslivsverdier i området, varsles det om at eventuelle vedtak i tråd med de planer det høres på må regnes med å bli påklaget.

Regjeringen har varslet gjennomgang av konsesjonsprosessene for vindkraft på land og sagt at natur- og miljøhensyn skal tillegges mer vekt i konsesjonsbehandlingen. Vi vil derfor til slutt vise til et felles brev fra Norsk Friluftsliv, Den Norske Turistforening, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Sabima, Norges Naturvernforbund og Norsk Ornitologisk Forening datert 22. november 2019, med anbefalinger til hvordan konsesjonssystemet kan forbedres og styrkes for å ivareta natur- og friluftslivsverdier i konsesjonssystemet.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Agder

Jorunn Haugen
Fylkeskoordinator
FNF Agder

Forum for Natur og Friluftsliv Agder er et samarbeidsnettverk mellom 11 natur- og friluftsansjoner i Agder: 4H Norge - Region Agder, Agder botaniske forening, Aust-Agder Turistforening, DNT Sør, Lister Friluftsråd, Naturvernforbundet i Agder, Norges jeger- og fiskerforbund Aust-Agder, Norges jeger- og fiskerforbund Vest-Agder, Norsk zoologisk forening Sørlandsavdelingen, Skogselskapet i Agder, Sørlandets krets av Norsk speiderforbund.

Kopi til:

Flekkefjord kommune

Agder fylkeskommune

Fylkesmannen i Agder

FORUM FOR
NATUR OG FRILUFTSLIV
AGDER

Postboks 101 4662 Kristiansand S

www.fnf-nett.no/agder

Org. nr.: 914046831